Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 43.

Fylke: V. Agder

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Nes

Emne: Ting til lagedom og vern mot sykdom.

Bygdelag: Flikka & Eikrets.

Oppskr. av: Aanen Fodnestöl

Gard: Fodnestöl

(adresse): Fl. fjord

G.nr. 76 Br.nr. 2.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):
77 år Fodnestöl geb.

SVAR

A Ringer.

sp. 1. Eg har sett ringer (finger ringer) som skulle vare gode mot gikt.

sp. 2. Dei som eg kjenner til, var på lag som alm. giftering av to slags metal, eine metal kapsel utanpå; antagelig av kopar og eine inst. Kjerne inni. med inrisset ordet "Gikt ring".

sp. 3. En fikk kjendskap til midlerne gjennem aviser - og fra folk som brukte dem for det var ei tid, det var mange som brukte disse midler mot gikt.
Det var gjerne omreisende kramkarer som solgte og falböd denne varen. og dei var som regel ekke meget kostbare.

sp. 4. 5 ukjendt

B. armbånd ukjendt

C. Hengesmykker.

sp. 9. a. Her var ei tid nogen små kors til å bære om halsen, dei kaldtes for Volta kors. Eine sinkplate og eine koppar plate like store, og på same lag, og med ei filt plate mellom.
skal på neste side gi eit riss av korset

9393

Volta korset:
såg slik ut

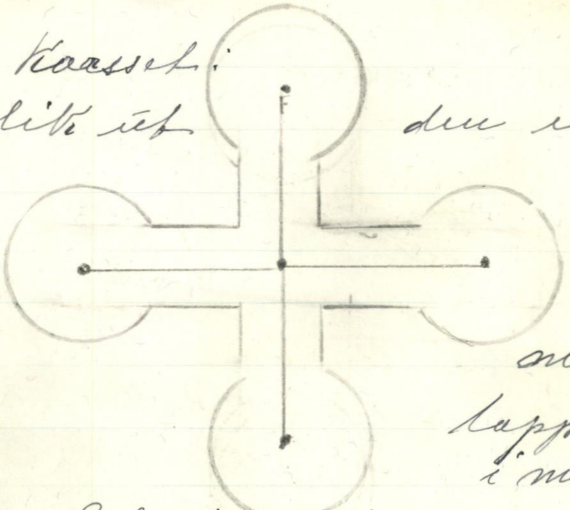

den eine plata var av Zink og den andre av koppar med ein röd lapp av filt i mellom.

denne filts lapp. skulle fuktes i eddik.

D Belter.

sp. 10. har eg ikkje set; men sp. 11. og 12.
– el. belte med batterier. navnet var Reinertsens elektriske belte.

Eg har her eit belte, og skal forsöka å forklara. Det er til å spenna rundt live er av tyg. og inni er innlagt 3 törr-elemennt, slike som lommelykt bateri. utvendig på beltet er 6 skiver av Zink som har forbindelse med desse törr elemennt, dei 6 Zink skiver er på storleik som eine 5 cm i tvermål og skulle altså ligga på bare huden.
På batteriene er altså ein + og ein ÷ pol.

E. Öreringer:

sp. 14. Før i tiden var det ikkje sjelden å sjå menn som bar örerringe; men det var helst aldre menn.
og det blei vel slutt så i slutten av 1900

sp. 15. Dei örringe eg har set var smale og runde og av gull, dei var festet leit hull i öret, og låst sammen med ein liten fin krok. Kven som helst kunne slå eit lite hull i öreflippen med ein syl mot ein kork. satte ein trå i hullet til det var igjen grodd, så tok ein tråen ut.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Øreringer

Sp. 16 Eg har bare sett ringer i begge öra.
Sp. 17. Og der fortaltes, at det var for lidelser i öiet.
Sp. 19 Det forekom nok, at det skulle vere for å hjælpe öiet; men jeg tror nok at i dei fleste tilfelle var det for stas – for di var som regel mere forseg gjordt, pålag som dobber, med eim liten kule i nedre delen, som hang i ein liten ring.

F Forkjølelige ting.

Sp. 20. Eg veit at fleire brukte å gå med eit katta skinn på kroppen, det var godt for gigt. Og mot forkjölelse, eller sår hals var det godt med ein sokk lagg rundt halsen, og den skulle helst vere sjeten. Ligeså var det godt med sjeten sauerull rundt halsen. Disse ting skulle ein ligga med om natten.
Eit gamalt middel mot forkjöling var å koke hyllteske, blomster klase av hylle træet, den skulle ein drikka så heit som mogelig, legga seg godt inna i klær – i seng – altså så skulle ein få sveita dugelig. Etter ein slik kur var det godt å ta ein vask eller bedre eit bad å så skifta innerböi; men då er det farlig for frost efterpå.